

Українсько-бельгійські літературні зв'язки. 1870—2008. Бібліографічний покажчик.— К.; Львів, 2010.— С. 246.

Нещодавно вийшов друком бібліографічний покажчик „Українсько-бельгійські літературні зв'язки. 1870—2008“ (Київ; Львів, 2010), опрацьований Національною бібліотекою України ім. В. І. Вернадського та Львівським національним університетом ім. І. Франка (укладачі Т. Добко, Я. Кравець та ін.). Пропонуваний бібліографічний покажчик — перша спроба в українській бібліографії комплексно подати українсько-бельгійські літературні взаємини, які тривають майже 150 років.

У покажчику відображено переклади українською мовою творів письменників Бельгії та народних казок бельгійського народу, видання творів української художньої літератури та фольклору в Бельгії, літературно-критичні матеріали, а також праці, у яких досліджуються українсько-бельгійські літературні взаємини.

У виданні наведені бібліографічні відомості про книжки, матеріали наукових конференцій, статті з журналів, збірників, енциклопедій, довідників, газет від 1870 до 2008 р.

Матеріал у покажчику систематизовано за двома основними розділами: „Бельгійська література в Україні“ та „Українська література в Бельгії“. Кожний розділ складається з підрозділів: „Літературно-критичні праці“, „Твори окремих авторів та література про них“ і „Народна творчість“.

До підрозділів „Літературно-критичні праці“ входять документи, які відображають загальні питання літературознавства, літературної критики, українсько-бельгійські взаємини або матеріали про творчість письменників.

Підрозділ „Твори окремих авторів та література про них“ розділу „Бельгійська література в Україні“ складається із трьох частин — „Література латинською мовою“, „Література французькою мовою“, „Література фламандською, нідерландською мовами“.

Завершують це видання покажчики згадуваних імен, українських перекладачів бельгійської літератури, а також франкомовних, фламандських і нідерландських перекладачів української літератури.

Вступна частина покажчика складається з вітальних слів Надзвичайного і Повноважного Посла Королівства Бельгія в Україні Марка Вінка та Надзвичайного і Повноважного Посла України в Королівстві Бельгія Євгена Бершеди, обширної статті „Україна і Бельгія: півторастолітній діалог красного письменства per translationem“ авторства Яреми Кравця — завідувача кафедри світової літератури ЛНУ ім. І. Франка (1996—2010), дійсного члена НТШ, статті „Українсько-бельгійські зв'язки: досягнення і перспективи“ авторства кандидата історичних наук Юлії Половинчак — старшого наукового співробітника НБУ ім. В. І. Вернадського, та слова „Від укладачів“.

У вітальному слові Надзвичайний і Повноважний Посол Королівства Бельгія в Україні Марк Вінк зазначив: „Я із задоволенням представляю актуальну працю про літературні українсько-бельгійські взаємини. Цей бібліографічний покажчик із понад 1200 позиціями вперше пропонується широкому читацькому загалові [...] Він містить не лише роботи українських дослідників, присвячені творам бельгійських авторів, переклади чи згадки про монографії, але й бібліографічні описи дисертацій та різноманітних статей, опубліковані в журналах та інших виданнях французькою або нідерландською мовами. Бібліографічні записи, що стосуються таких визначних імен, як Метерлінк, єдиний бельгієць, який отримав Нобелівську премію з літератури, чи Леся Українка, велика українська поетеса, авторка „Лісової пісні“, представлені поряд з іншими літературними персоналіями.“

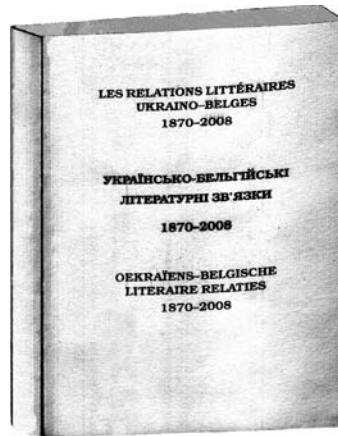
Мені залишається тільки подякувати за цю величезну роботу, що тривала понад три роки і, безсумнівно, стане необхідним джерелом для кожного дослідника, науковця, видавця або читача, зацікавленого міжнародним контекстом української літератури, зокрема її контактами з бельгійською літературою“ (С. 5).

Надзвичайний і Повноважний Посол України в Королівстві Бельгія Євген Бершеда також відзначає, що „Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського та Львівський національний університет ім. І. Франка разом із науковцями — літературознавцями, перекладачами та іншими фахівцями — створили унікальне видання, яке засвідчує наявність плідних відносин у галузях літератури і культури України та Бельгії. Проголошення Україною незалежності надало цим контактам нової динаміки.“

Літературні взаємини наших народів мають не лише цікаву давню історію. Про інтерес у Королівстві Бельгія до сучасної української літератури свідчать нещодавно проведені вечори української літератури у Брюсселі з участю таких відомих письменників з України, як Оксана Забужко та Андрій Курков. Їхні твори, видані французькою та нідерландською мовами, мають успіх у бельгійських читачів.

Помітною подією у літературному житті Бельгії стала публікація у фламандському літературному журналі „Tijdschrift voor slavische literatuur“ низки перекладів творів сучасних українських поетів.

Висловлюємо нашу велику вдячність і глибоку повагу всім, хто працював над цим бібліографічним покажчиком, який стане важливою сторінкою у подальшому розвитку відносин двох різних, але близьких народів Європи — українського та бельгійського“ (С. 5).

Варто, безперечно, звернути особливу увагу на розділ „Українська література в Бельгії“, де, крім перекладів творів українських авторів, подано і художні твори українською мовою, що з'явилися на території Бельгії — книжки українських класиків Лесі Українки, Івана Франка, Андрія Чайковського, а також Леоніда Мосендза, Уласа Самчука, письменників української діаспори, які проживали в Бельгії (Кузьми Дмитрика, Богдана Куриласа) та в інших зарубіжних країнах, — Юрія Борця (Австралія), Романа Кухаря, Володимира Радзиковича (США), Івана Стоцького (Німеччина), письменників України Василя Стуса, Зіновія Красівського, Ігоря Калинця, Степана Сапеляка та ін.

У новітній період становлення Української держави українські письменники Бельгії дістали широкі можливості друкувати свої твори в Україні. Укладачі покажчика вирішили у тому самому розділі подати публікації українських письменників Бельгії Романа Бабовала, Зореслави Коваль, які були опубліковані в Україні та інших країнах, комплексно представити їхній творчий доробок. Подано твори Романа Бабовала українською та французькою мовами, а також літературу про нього. Крім того, Р. Бабовал репрезентований у покажчику як перекладач добірок української поезії, виданих у Франції (наприклад, у газ. „La Parole ukrainienne“). Він широко сприяв популяризації української літератури у франкомовному світі (ос-

танні десятиріччя ХХ ст.), а також ознайомленню українських читачів з бельгійською літературою.

До того ж розділу входять твори Ірени Стецки, бельгійської письменниці українського походження, які стосуються української тематики і видані французькою мовою.

При складанні бібліографії опрацьовано каталоги і фонди НБ України ім. В. І. Вернадського, частково бібліотеки ЛНУ ім. І. Франка, Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника. У процесі пошуку матеріалів здійснено перегляд видань органів державної бібліографії, загальних і галузевих бібліографічних посібників, ретроспективних покажчиків, періодичних видань, пристатейної бібліографії тощо.

Презентаційним є склад Редакційної колегії бібліографічного покажчика, до якої, крім генерального директора НБ України Олексія Онищенка (голови редколегії) та інших співпрацівників бібліотеки, входять дослідник і перекладач нідерландської літератури Я. Довгополий, поет І. Калинець, перекладач В. Ткаченко та ін.

Тепер з упевненістю можна ствердити, що українська літературознавча наука та бібліографічна справа поповнилися цінним унікальним виданням, яке із зацікавленням буде сприйняте не лише в Україні, але й у Бельгійському Королівстві.

Святослав ГРАБ

Листування Юра Меженка з Ярославом Дашкевичем (1945—1969) / Упорядники Р. Дзюбан, Г. Сварник; ЛННБУ ім. В. Стефаника. Відділ історичних колекцій. — Львів, 2009. — XXXVIII, 374 с.: іл.

Рецензована книжка, яка нещодавно вийшла з друку, належить до епістолярного жанру. У ній Р. Дзюбан та Г. Сварник опублікували листування відомого бібліографа, книгознавця, бібліотекознавця Юра Меженка (1892—1969) з видатним істориком Ярославом Дашкевичем (1926—2010). Листи Я. Дашкевича збереглися в Архіві Ю. Меженка у відділі рукописних фондів та текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, а листи Ю. Меженка — у приватному архіві Я. Дашкевича. Дев'ятнадцятирічний Я. Дашкевич та 53-літній Ю. Меженко познайомилися 1945 р. і підтримували теплі дружні стосунки до смерті Ю. Меженка 1969 р. Про це свідчить, наприклад, фотографія Я. Дашкевича, яку він 15 листопада 1948 р. підписав Ю. Меженкові такими словами: „Вельмишановному Юрієві Олексійовичеві — великій, приятній Людині, яку я так неочікувано зустрів на порозі мого життя“ (С. IV), або же слова Ю. Меженка написані 18 червня 1959 р. після першої зустрічі з Я. Дашкевичем за дванадцять років розлуки: „Я був дуже радий, що наша зустріч нарешті відбулася і ще більше радію з того, що наші взаємні дружні почуття залишилися незмінно такими як були 12 років тому. А ми обоє стали дорослішими, то й почуття стали міцнішими“ (С. 143).

У збірку увійшов 291 лист за 1945—1969 рр., більшість з них — Я. Дашкевича, оскільки всі листи Ю. Меженка, за винятком одного, який зберігся у

копії, зникли після арешту Я. Дашкевича органами МДБ 10 грудня 1949 р. Листування містить лажу у 1950—1956 рр., що пов'язано із засланням Я. Дашкевича. За видовою ознакою кореспонденція поділяється на листи, поштівки та телеграми.

Листи опрацьовали працівники Відділу історичних колекцій Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника Галина Сварник та Роман Дзюбан. Видання підготовлено за сучасними археографічними вимогами, вміщує розлогу передмову Г. Сварник, у якій подано тематичну характеристику листування обох вчених, виокремлено найважливіші теми, які порушувалися кореспондентами, висвітлено їх життєвий шлях і наукову творчість упродовж середини 1940—1960-х рр. У книжці також уміщено археографічну передмову, в якій ідеться про основні засади публікації листів. Видання містить блок з 56 ілюстрацій, серед яких деякі фотографії публікуються вперше, їх оригінали зберігаються в архіві Ю. Меженка, архіві ЛННБ України, приватному архіві Я. Дашкевича, відділі рукописів ЛННБ України, відділенні „Палац мистецтв ім. Тетяни і Омеляна Антоновичів“ ЛННБ України, Національному закладі ім. Оссолінських у Вроцлаві. Біографічні відомості про осіб, які згадані у листах, подані у примітках, в яких також прокоментовано періодичні та книжкові видання, бібліографічну інформацію. Завершують книжку географічний та іменний покажчики. Високий науковий